

**Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет журналістики
Кафедра мови засобів масової інформації**

Затверджено
На засіданні кафедри мови засобів масової інформації
факультету журналістики
Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол № 2 від 5 вересня 2022 р.)

Завідувачка кафедри –
проф. Марія ЯЦИМІРСЬКА

**Силабус навчальної дисципліни
«Культура усного мовлення»,
яку викладають у межах ОПП «ЖУРНАЛІСТИКА»
другого (магістерського) рівня вищої освіти
для здобувачів зі спеціальності 061 – журналістика**

Львів – 2022

Назва курсу	Культура усного мовлення
Адреса викладання курсу	Львів, вул. Генерала Чупринки, 49
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет журналістики, кафедра мови ЗМІ
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань – 06 журналістика Спеціальність – 061 журналістика
Викладачі курсу	Конюхова Л. І. , кандидат філологічних наук, доцент кафедри мови ЗМІ
Контактна інформація викладачів	Lyubov.konyukhova@lnu.edu.ua https://journ.lnu.edu.ua/employee/konyuhova-l-i Львів, вул. Генерала Чупринки, 49, ауд. 209
Консультації по курсу відбуваються	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю). Також можливі онлайн консультації через zoom або подібні ресурси. Для погодження часу онлайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача.
Сторінка курсу	https://journ.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/02/https://journ.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/02/kultura-usnoho-movlennia
Інформація про курс	Курс розроблено таким чином, щоб надати учасникам необхідні знання, обов'язкові для того, щоб виробити навички професійного мовлення. Тому в курсі представлено як огляд концепцій аналізу журналістського тексту, так і інструментів, які потрібні для професійного озвучення тексту.
Коротка анотація курсу	Вибіркова дисципліна „Культура усного мовлення” орієнтована на здобуття професійних компетенцій з культури усного спілкування в медійній сфері, культури публічного мовлення. Курс передбачає вивчення правил вимови звуків, наголошування слів та побудови тексту для усних ЗМІ. Він також скерований на вироблення навиків синтагматичного членування тексту та актуалізації його.
Мета та цілі курсу	Метою вивчення вибіркової дисципліни «Культура усного мовлення» є ознайомлення студентів із нормами усної мови та вироблення навичок правильної вимови звуків, правильного наголошування слів, удосконалення методики побудови текстів, призначених для усних ЗМІ. Завдання курсу: 1) вивчити складники усної мови в ЗМІ; 2) засвоїти особливості побудови текстів для радіо й телебачення; 3) навчити студентів найважливіших орфоепічних норм та правил структурування текстів, призначених для озвучення; 4) навчити визначати причини авторських помилок; 5) ознайомити з базовою літературою навчального курсу

**Література для
вивчення
дисципліни**

Базова:

- Конюхова Л. І. Основні норми української літературної вимови та наголошування / Л. І. Конюхова. – Львів : ПАІС, 2002. – 60 с.
- Конюхова Л. І. Лексична креативність як вияв майстерності журналіста / Любов Конюхова // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – Серія «Журналістські науки». – 2019. – Вип. 3. – с. 149-155.
- Культура спілкування у журналістській практиці : навч.-метод. посіб. / укл.: Надія Бабич, Олеся Жук. – Чернівці : Букрек, 2012. – 160 с.
- Стівенс М. Виробництво новин: телебачення, радіо, Інтернет. – К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. – 407 с.
- Фаріон І. Українська норма: знищення, пошук, віднова. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2009.
- Яцимірська М. Г. Сучасний медіатекст: політичні наративи, смисли і сенси, емоційні маркери. Вісник Львівського університету. Серія Журналістика. 2022. Вип. 50. с. 216–224.

Додаткова:

- Андерсон Кріс. Успішні виступи на TED. Рецепти найкращих спікерів. Київ: Наш формат, 2016. 256 с.
- Борг Дж. Мистецтво говорити. Тасмниці ефективного спілкування. Київ: Фабула, 2019. 394 с.
- Винницький В. Українська акцентна система: становлення, розвиток. – Львів, 2002. 173 с.
- Головащук С. І.Словник-довідник з українського літературного слововживання. – К.: Рідна мова, 2000. – 351 с.
- Динікова Л.Ш. Українська мова за професійним спрямуванням (для студентів технічних спеціальностей). Навчальний посібник: навч. посібн. для студ. тех. спец. / Л.Ш. Динікова. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. – 137 с. – Бібліогр. : с. 135.
- Коваль, А. (2021). «Цінності, стереотипи та маніпуляції у візуальній комунікації», Теорія та історія соціальних комунікацій, Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського, серія: Філологія. Журналістика, т. 32 (71), No 4, ч. 3, с. 155-161
- Конюхова Л. І. Підводка як важливий елемент новинного тексту / Любов Конюхова // Конюхова Л. І. Засоби досягнення мовної економії в ЗМІ / Любов Конюхова // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. журналістика. – 2017. – Вип. 42. – С. 288-292.
- Перспективи і тенденції розвитку ЗМІ в Україні та світі: збірник матеріалів звітної наукової конференції за 2020 рік (секція «Журналістики») упоряд. Андрій Яценко. Львів: Простір-М, 2021. – С. 87-89.
- Конюхова Л. І. Нові тенденції в структуруванні новинних заголовків у період російсько-української війни // Філософсько-психологічні аспекти духовності в діяльності громадських організацій // Збірник тез VII

	<p>Міжнародної науково-практичної конференції / за ред. Л. В. Рижак. – Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2022. – С. 74-78.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Лебедь І., Білограць Х. Заголовки публікацій у ЗМІ на прикладі газети «День» і журналу «Країна» // Вісник національного університету «Львівська політехніка». Вип. 4. 2020. – Львів: Національний університет «Львівська політехніка». – С. 63-67. ● Маруховський, О. (2021). Етичні аспекти політичної журналістики як професійної діяльності, Київ, с. 5-6. ● Мозговий В. І. Українська мова у професійному спілкуванні. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 260 с. ● Орфоепічний словник української мови: в 2 т. – К.: Довіра, 2001. – Т. 1. –955 с. ● Орфоепічний словник української мови: в 2 т. – К.: Довіра, 2001. – Т. 2. –985 с. ● Сербенська О., Волощак М. Актуальне інтерв'ю з мовознавцем. – К., 2001. ● Фаріон І. Мова – краса і сила: суспільно-креативна роль української мови в ХІ – середині ХІХ ст.. – Л., 2007. ● Яцимірська М. Г. Культура фахової мови журналіста. – Львів: ПАІС, 2004. – 331 с. ● Яцимірська М. Г. Сучасні виміри персвазивного тексту Збірник матеріалів звітної наукової конференції за 2020 рік «Перспективи і тенденції розвитку ЗМІ в Україні та світі» (секція «Журналістики»). Львів: Простір, 2021. с. – 124-131 <p style="text-align: center;">Інформаційні ресурси</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Словники України - інтегрована лексикографічна система: Парадигма, транскрипція, фразеологія, синонімія, антонімія. – Український мовно-інформаційний фонд, 2001. ● Теледизайн: Мультимедійний довідник. – ПП «Рай», 2003. ● Українська мова в Інтернеті. – http://www.novamova.com.ua ● Українська мова: Енциклопедія / http://www.litopys.narod.ru/ukrmova/um113.htm ● Vesper – the free encyclopedia / http://en.wikipedia.org/wiki/Vesper
Обсяг курсу	<p>Денне навчання: 24 аудиторних години. З них 8 годин лекцій, 16 годин практичних занять та 66 годин самостійної роботи.</p> <p>Заочне навчання: 12 аудиторних години. З них 8 годин лекцій, 4 години практичних занять та 78 годин самостійної роботи.</p>
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу студент буде :</p> <ul style="list-style-type: none"> - знати: зміст основних понять, пов'язаних із усним мовленням; особливості побудови тексту для усних ЗМІ; особливості типових орфоепічних помилок, психологічні причини авторських помилок, найважливіші норми підготовки усного тексту. - вміти : враховувати специфіку підготовки текстів для усних ЗМІ, виявляти помилки в сучасних усних ЗМІ, вміти їх усувати; редагувати тексти,

	призначені для радіо та телебачення; у власній практиці зважати на специфіку норм усної мови.
Ключові слова	Вербальне мовлення, невербальне мовлення, синтагматичне членування тексту, актуальне членування речень, наголошування слів, асиміляція звуків.
Формат курсу	Очний / Заочний
	Проведення лекцій, лабораторних робіт та консультацій для кращого розуміння тем
Теми	Див. «Схеми курсу»
Підсумковий контроль, форма	залік
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань із журналістикознавчих дисциплін, достатніх для сприйняття категоріального апарату.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентація, лекції, колаборативне навчання (форми – групові проекти, спільні розробки, навчальні спільноти і т. д.) проектно-орієнтоване навчання, дискусія
Необхідне обладнання	Вивчення дисципліни «Культура усного мовлення» потребуватиме використання комп'ютера, мультимедійного проектора, ноутбука, доступ до мережі інтернет, мобільного телефону.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • практичні/самостійні тощо : 60% семестрової оцінки; максимальна кількість балів_60 • контрольні заміри (підсумкові проекти): 40% семестрової оцінки; максимальна кількість балів_40 • всі бали студент отримує під час поточного контролю. <p>Підсумкова максимальна кількість балів ___100</p> <p>Письмові роботи: Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (есе, вирішення кейсу). Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для</p>

	<p>виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

СХЕМА КУРСУ “КУЛЬТУРА УСНОЇ МОВИ”

Тиждень, год.	Тема, план	Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Література. Ресурси в інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
Тижень день 1	<p>Тема 1. Диференціація писемної та усної форм української мови.</p> <p>Базові засади курсу «Культура усної мови».</p> <p>Особливості усного мовлення.</p> <p>Ситуативний чинник в усному мовленні.</p> <p>Зв'язок з іншими навчальними дисциплінами.</p> <p>Самостійна робота. Опрацювання дидактичних матеріалів з культури української мови на сторінці кафедри мови засобів масової інформації в соціальній мережі «ФЕЙСБУК» та сайті факультету журналістики.</p>	Лекція 2 год.	<p>Яцимірська М. Г. Культура мови журналіста. Львів: ПАІС. 2017. 168 с.</p> <p>Конюхова Л. І. Українська мова в засобах масової інформації / Л. І. Конюхова. Львів: ПАІС, 2012. – 116 с.</p> <p>Культура спілкування у журналістській практиці : навч.-метод. посіб. / укл. Надія Бабич, Олеся Жук. – Чернівці : Букрек, 2012. – 160 с.</p> <p>Антисуржик. Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити / [О. Сербенська, М. Білоус, Х. Дацишин, А. Капелюшний та ін.] : навч. посібн. – 3-тє вид., доповн. і переробл. – Львів: Априорі, 2017. – 304 с.</p>	Опрацювати літературу 8 год.	5 днів
Тижень день 2	Тема 2. Норми культури усного мовлення.	Практичне заняття 2 год.	Конюхова Л. І. Основні норми української літературної вимови та	Виконати завдання 7 – 32 з посібника Л. І. Конюхової	5 днів

	Орфоепічні норми як основні в усному мовленні. Загальна характеристика норм культури усного мовлення. Ортологія – наука про культуру мови.		наголошування / Л. І. Конюхова. – Львів : ПАІС, 2002. – 60 с. Яцимірська М. Г. Культура мови журналіста. Львів: ПАІС. 2017. 168 с. Фаріон І. Д. Мовна норма: пошук істини (навчальне видання): посібник. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2017. 256 с. Яцимірська М. Г. Українська ортологія на інтернет-платформі / http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/journalism/issue/view/412 Український правопис. Київ: Наукова думка, 2019. 392 с.	«Українська мова в засобах масової інформації». 6 год.	
Тижень 3	Тема 3. Орфоепічні норми як основні в усному мовленні. Особливості вимови голосних звуків. Особливості вимови приголосних звуків. Правила наголошування слів.	Практичне заняття 2 год.	Конюхова Л. І. Основні норми української літературної вимови та наголошування / Л. І. Конюхова. – Львів : ПАІС, 2002. – 60 с. Фаріон І. Д. Мовна норма: пошук істини (навчальне видання): посібник. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2017. 256 с. Мозговий В. І. Українська мова у професійному спілкуванні. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 260 с. Орфоепічний словник української мови: в 2 т. – К.: Довіра, 2001. – Т. 1. – 955 с. Орфоепічний словник української мови: в 2 т. – К.: Довіра, 2001. – Т. 2. – 985 с.	Виконати тестові завдання 393 – 460 з посібника Л. І. Конюхової «Українська мова в засобах масової інформації». 4 год.	3 дні
Тижень 4	Тема 4. Лексичні норми усного журналістського мовлення. Особливості журналістської лексики. Нові тенденції в лексичній ЗМІ.	Лекція 2 год	Конюхова Л. І. Українська мова в засобах масової інформації / Л. І. Конюхова. Львів: ПАІС, 2012. – 116 с. Фаріон І. Мова – краса і сила: суспільно-креативна роль української мови в ХІ – середині ХІХ ст.. – Л., 2007.	Відредагувати тексти, підготувати їх для усного мовлення (завдання 33 з посібника Л. І. Конюхової «Українська мова в засобах масової інформації»). 4 год.	3 дні

Тижень 5	Тема 5. Особливості використання засобів у матеріалах. морфологічних журналістських	Практичне заняття 2 год.	<p>Конюхова Л. І. Українська мова в засобах масової інформації / Л. І. Конюхова. Львів: ПАІС, 2012. – 116 с.</p> <p>Стівенс М. Виробництво новин: телебачення, радіо, Інтернет. – К. : Вид-дім «Києво-Могилянська академія», 2008 – 407 с.</p> <p>Лінгвістичний портал MOVA.info // http://www.mova.info</p> <p>Борг Джеймс. Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування. Київ: Фабула, 2019. 394 с.</p> <p>Абрамович Семен. Мовленнєва комунікація. Підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго. 2013. 460 с.</p> <p>Словник термінів журналістики цифрової епохи // URL: https://stud.com.ua/55887/zhurnalistika/visionovok</p>	Відредагувати тексти, підготувати їх для усного мовлення (завдання 37- 53 з посібника Л. І. Конюхової «Українська мова в засобах масової інформації»).	5 днів
Тижень 6	Тема 6. Синтаксис усного мовлення. Синтаксичні особливості текстів, призначених для усного мовлення	Практичне заняття 2 год.	<p>Конюхова Л. І. Українська мова в засобах масової інформації / Л. І. Конюхова. Львів: ПАІС, 2012. – 116 с.</p> <p>Стівенс Мітчел Виробництво новин: телебачення, радіо, Інтернет. – К. : Вид-дім «Києво-Могилянська академія», 2008 – 407 с.</p> <p>Лінгвістичний портал MOVA.info // http://www.mova.info</p> <p>Борг Джеймс. Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування. Київ: Фабула, 2019. 394 с.</p> <p>Абрамович Семен. Мовленнєва комунікація. Підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго. 2013. 460 с.</p> <p>Словник термінів журналістики цифрової епохи // URL: https://stud.com.ua/55887/zhurnalistika/visionovok</p>	Написати тексти в новинному стилі, дотримуючись синтаксичних норм.	5 днів
Тижень 7	Тема 7. Синтагмантичне та актуальне членування речень. Особливості написання та редагування текстів, призначених для усного мовлення.	Лекція 2 год.	<p>А Пазяк О. М., Кисіль Г. Г. Українська мова і культура мовлення. – К.: Вища шк. 1995. – 239 с.</p> <p>Стівенс М. Виробництво новин: телебачення, радіо, Інтернет. – К. : Вид-дім «Києво-Могилянська академія», 2008 – 407 с.</p> <p>Фаріон І. Українська норма: знищення, пошук, віднова. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2009.</p> <p>Хоменко І. Еристика: мистецтво полеміки. – К., 2001.</p> <p>Яцимірська М. Г. Культура фахової мови журналіста. – Львів: ПАІС, 2004. – 331 с.</p>	Написати підводки до до 5-10 новин; виконати завдання із кн. Мітчелла Стівенса.	5 днів

Тиждень 8 2 год.	Тема 8. Техніка мови журналіста. Особливості мови журналіста як визначальний фактор доступності мовлення	Практичне заняття	Конюхова Л. І. Основні норми української літературної вимови та наголошування / Л. І. Конюхова. – Львів : ПАІС, 2002. – 60 с. Словник термінів журналістики цифрової епохи // URL https://stud.com.ua/55887/zhurnalistika/visnovok	Підготувати новинні тексти та озвучити їх. Проаналізувати усне мовлення відомих журналістів та зробити висновки про чинники успішного мовлення. 6 год.	5 днів
Тиждень 9	Тема 9. Параметри паралінгвістики в мовленні журналіста.	Практичне заняття 2 год.	Алан і Барбара Пізи. Мова рухів тіла. Київ. К-БУКС. 2021 – 416 с. Мозговий В. І. Українська мова у професійному спілкуванні. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 260 с. Орфоепічний словник української мови: в 2 т. – К.: Довіра, 2001. – Т. 1. – 955 с. Орфоепічний словник української мови: в 2 т. – К.: Довіра, 2001. – Т. 2. – 985 с. Сербенська О., Волощак М. Актуальне інтерв'ю з мовознавцем. – К., 2001.	Підготувати наукову доповідь на тему «Чинники успішного мовлення журналістів». 6 год.	5 днів
			Фаріон І. Мова – краса і сила: суспільно-креативна роль української мови в ХІ – середині ХІХ ст.. – Л., 2007		
Тиждень 10	Тема 10. Види жестів. Жести та особливості їх застосування в журналістській практиці.	Лекція 2 год.	Алан і Барбара Пізи. Мова рухів тіла. Київ. К-БУКС. 2021 – 416 с. Культура спілкування у журналістській практиці : навч.-метод. посіб. / укл. Надія Бабич, Олеся Жук. – Чернівці : Букрек, 2012. – 160 с.	Підготувати журналістський виступ на суспільно важливу тему, застосовуючи вербальні й невербальні способи активізації уваги слухача. 6 год.	4 дні
Тиждень 11	Тема 11. Особливості поєднання вербального та невербального мовлення.	Практичне заняття 2 год.	Алан і Барбара Пізи. Мова рухів тіла. Київ. КМ-БУКС. 2021 – 416 с. О. Корніяк. Мистецтво гречності . Чи вміємо ми себе поводити? К. 1995. 96 с.	Підготувати журналістський виступ на суспільно важливу тему, застосовуючи вербальні й невербальні способи активізації уваги слухача. 4 год.	4 дні
Тиждень 12	Тема 12. Вербальна та невербальна мова в усних різнотипних текстах.	Практичне заняття 2 год.	Яцимірська М. Г. Сучасний медіатекст: політичні наративи, смисли і сенси, емоційні маркери. Вісник Львівського універ-ту. Серія Журналістика. 2022. Випуск 50. С. 216–224. Конюхова Л. І. Основні норми української літературної вимови та наголошування / Л. І. Конюхова. – Львів : ПАІС, 2002. – 60 с. Конюхова Л. І. Українська мова в засобах масової інформації / Л. І. Конюхова. Львів: ПАІС, 2012. – 116 с.	Порівняльний аналіз вербальної та невербальної мови в усних різнотипних текстах. 4 год.	3 дні

			Головащук С. І. Складні випадки наголошення: Словник-довідник. – К.: Вища шк., 1995. – 192 с. Фаріон І. Мова – краса і сила: суспільно-креативна роль української мови в ХІ – середині ХІХ ст.. – Л., 2007.		
--	--	--	--	--	--

Розробила

доц. Любов Конюхова